

Vedoucovský posudek bakalářské práce Ladislavy Brožové
Pravopis přejatých slov v současném denním tisku

Bakalářská práce Ladislavy Brožové představuje materiálovou analýzu vzorku současného českého denního tisku (LN, HN, MFD, Právo, Blesk); jejím předmětem je psaní přejatých slov, u nichž jsou kodifikovány dublety. Práce je členěna na dvě zhruba stejně rozsáhlé části, teoretickou a praktickou. V teoretické části je porovnávána kodifikace pravopisu přejatých slov v Pravidlech českého pravopisu z let 1957 a 1993 a stručně zmapovány jsou i odborné studie pojednávající o tématu. V závěru této části jsou uvedeny výsledky korpusového výzkumu dané problematiky provedeného N. Bermelem a sahajícího po rok 2004. Praktická část nejprve vymezuje analyzovaný materiál i sledovaný jev, poté charakterizuje excerpovaná přejatá slova podle jejich původu a konečně uvádí v přehledných tabulkách výsledky výzkumu a komentuje je.

Práce je přehledná a má vcelku logickou výkladovou strukturu. Po formální stránce je skoro bezchybná, obsahuje malé množství věcných nepřesností či neobratných formulací (zejména v kapitole o etymologii přejatých slov). Pravidla pro uvádění dubletních podob v tabulkách, formulovaná v poznámce na s. 29, nejsou zvolena ideálně, ale komentář pod každou tabulkou jistou nepřehlednost tabulek činí nezávadnou.

Analýza a srovnání jejích výsledků s výsledky Bermelovými ukazují podle mého soudu docela zajímavá zjištění. Autorka práce je formuluje spíše věcně, já si zde dovoluji interpretaci: Kde je *z* v PČP 1957 i 1993, píše se *z* vždy. *S* se píše důsledně jen v příponě *-ismus* (ale nikoli *-izma*) a drží se (zatím?) většinou i ve slovech se *s* původně vylovovaných (*diskuse* apod.). Mezi jednotlivými deníky nejsou v psaní *s/z* zásadní rozdíly. V oblasti značení samohláskové kvantity došlo po roce 2004 ke změnám: HN a Blesk se přiklonily k neznačení délky. Na rozdíl od *s/z* je u kvantity vyšší stupeň nejednotnosti psaní, a to i v rámci jedné redakce. Celkově se tedy (*s* výjimkou Práva v oblasti kvantity) deníky drží slovníkové části PČP, a pokud je v ní uvedena dubleta, vybírají si variantu „starou“. Rušit značení kvantity, které je v rozporu se slovníkovou částí PČP, se korektorům ne vždy daří. Zdá se, že tzv. Dodatek k PČP je v denním tisku stále méně využíván. Interpretace tohoto faktu se podle mě nabízí dvě: buď byly zásady psaní přejatých slov v PČP 1993 zvoleny prozíravě a dodatkové zásady byly zbytečné, nebo (jak je v práci naznačeno) dodatkové zásady hynou na úbytě proto, že nikdy nebyly integrovány do slovníkové části PČP ani do hesel slovníků výkladových.

Rozhodnutí vynechat ze statistik přejatá slova použitá v otištěných reklamách je legitimní, neboť pravopis reklam není určován redakcí deníku, ale konstatování, že pravopis cizích slov v reklamách se liší od norem toho kterého deníku, by bývalo vhodnější rozvést, tj. uvést obecně, co je v nich jinak.

Konečně je třeba vznést explicitně otázku, zda se v analyzovaném vzorku neobjevily žádné pravopisně nejednoznačné výrazy nepatřící do sledovaných skupin, např. jiné typy dublet (*chlo/or*, *j/chunta*) nebo slova psaná nenáležitě (relativně často se lze v médiích setkat např. s psáním *disciplina*, *kriterium*, *media*).

Posuzovaná bakalářská práce podle mého soudu splnila své zadání. Doporučuji ji k obhajobě a navrhuji známku výborně.